

Aanvullende gegevens

Inv. nr. 182
Dorp Noordeloos
Gemeente Giessenlanden
Eigenaar SIMAV (sinds 1960)
Type wipwatermolen
Functie tot 1956 het bemalen van de polder Botersloot
Bouwjaar 1837
Opvoerhoogte bij zomerpeil 0,85 m bij winterpeil 1,00 m
Vlucht 26,60 m
Wiekvorm Oud-Hollands
Bovenas De Prins van Oranje, 's Gravenhage, nr. 721 (1871)
Roeden binnenroede: J. Straathof, Rijpwetering, nr. 5 (1983)
buitenroede: J. Straathof, Rijpwetering, nr. 4 (1983)
Wateras De Prins van Oranje, 's Gravenhage, nr. 608 (1869)
Sintelstuk Penn & Bauduin, Dordrecht (1879)
Scheprad diameter: 5,58 m breedte: 0,48 m

Historie en technische bijzonderheden

Nadat in de nacht van 30 april op 1 mei 1837 de oorspronkelijke molen op deze plaats als gevolg van blikseminslag geheel afbrandde, werd de bouw van de huidige molen op 8 juni aanbesteed.

Laagste inschrijver

De laagste inschrijver was Andries Bongers uit Brandwijk voor f 12.300 aan wie het werk werd gegund.

Het dagelijks toezicht werd opgedragen aan molenmaker M. van der Haven uit Noordeloos die ook het bestek voor de herbouw had gemaakt. Tijdens het bouwen van de molen werd de polder bemalen door de molen van de polder Blommendaal. Ten behoeve hiervan werd waarschijnlijk de kade, die beide polders van elkaar scheidde, doorgegraven.

Pas in 1919 werd definitief een duiker in deze kade gelegd om het mogelijk te maken beide polders gecombineerd te bemalen.

Hulpmotor

Vanaf 1933 werden plannen voor een hulpmotor in de molen en de bouw van een gemaal ontworpen, maar pas in 1956 werd een afzonderlijk elektrisch gemaaltje met een capaciteit van 20 m³/min direct naast de molen geplaatst. Door deze vervanging van de windbemaling bleef de polder met een molen zitten die niet meer nodig was voor de bemaling, maar waarop wel een verbod tot buitenbedrijfstelling en verwaarlozing rustte.

Een verzoek van 10 april 1956 aan Gedeputeerde Staten van Zuid- Holland om ontheffing van deze bepalingen werd waarschijnlijk onder de voorwaarde ingewilligd dat de molen bedrijfsklaar bleef.

1957 Molen te koop

Op 23 juli 1957 bood het polderbestuur de molen aan de gemeente Noordeloos te koop aan. In de raadsvergadering van 13 augustus werd besloten niet tot aankoop over te gaan maar wel de Stichting tot Instandhouding van Molens in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden in te lichten. Een akkoord tussen het polderbestuur en de molenstichting kon echter ook niet worden bereikt. Twee jaar later liet het gemeentebestuur van Noordeloos het polderbestuur weten nu wel tot overname van de molen bereid te zijn.

Koop pas in 1960 rond

Uiteindelijk kwam de verkoop in 1960 onder de volgende voorwaarden voor het symbolische bedrag van een gulden tot stand.

De polder behield vrije toegang tot het molenerf voor de bediening van het gemaal; de bewoners behielden het recht op gratis bewoning van de molen; het recht van overpad van de molen naar de openbare weg werd aan de gemeente overgedragen; na brand of sloop zouden de restanten aan de polder ter beschikking worden gesteld. Samen met de molen werd ook een nabijgelegen erf met schuur en een perceel weiland aan de nieuwe eigenaar overgedragen.

Molenaar

Bewoner van de molen was toen nog steeds molenaar Ravestein, toen 85 jaar oud.

Omvangrijke restauratie

In 1983-1984 werd ten laste van de gemeente door molenmakerij v/h J. de Gelder b.v. uit Arkel een omvangrijke restauratie uitgevoerd, waarbij onder meer de staart en het wiekenkruis werden vernieuwd en belangrijke herstellingen aan het bovenhuis werden uitgevoerd.

In 1986 benaderde de gemeente Giessenlanden als bestuurlijke opvolger van de gemeente Noordeloos de regionale molenstichting over een eventuele overname van de molen.

De overdracht van de molen vond plaats op 1 mei 1991. Kort voordien werd een aanvang gemaakt met de tweede fase van het restauratieplan uit 1983-1984.

Deze omvatte het verlagen van het scheprad en de wielbak.

Als gevolg van peilverlagingen had het scheprad te weinig tasting gekregen. Bovendien werden de gemetselde waterlopen en de sprenkelstraat vervangen.

VERSIERINGEN EN INSCRIPTIES

In de windvaan zijn de letters BS uitgespaard die de naam van de polder weergeven.

Ook in de vroegere borstnaald waren de letters BS gehakt alsmede het jaartal 1837 dat herinnerde aan de herbouw van de molen. Deze borstnaald is bij de recente restauratie vervangen. De vroegere inscripties werden daarbij overgenomen en het jaartal 1983 werd eraan toegevoegd.

Op de kap bevindt zich een fraaie opengewerkte makelaar.

Overgenomen uit het boek: "Van maalwerktuigen tot cultuurmonumenten" van de Stichting Publikaties Alblasserwaard en Vijfheerenlanden.